

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬАТИ

Абдулла ОРИПОВ:

ЭЛ-ЮРТИНГГА МУНОСИБ БЎЛ

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Конунчиллик палатаси ва Сенатининг кўйима мажлисидаги маъруслари жойларда чукур ўқиб-ўрганимлекда. Маърузада кўйилган вазифалар муҳокама килиниб, уларни амалга оширишга караштилган чора-тадбирлар белгилаб олинмоқда. Ўзбекистон Каҳрамони, ёзувчилар уюмаси раиси, Сенат аъзоси Абдулла ОРИПОВ УзА мухобири билан мулоқотда бу борада күтидагиларни сўзлаб берди.

— Давлатимиз расхарининг дастурийт маврӯзасизда халқимиз истиqlолийт илларда хәтбашх ислоҳотларимизнинг майян босқичларда эришган ютуқларга яқун ясални, яки келажакда амалга оширилладиган асосий вазифалар белгилаб берилди. Эришган ютуқларимизнинг ҳам, амалга оширишини нияти килип турган хайдирлар ишларимизнинг ҳам қўлами беҳад кенг, аҳамияти жуда катта, мөхияни эса ниҳоятда төран. Қайси соҳани олманд, ҳоҳ иктисолий-иктимоий, ҳоҳ, маънавий-маърифий йўналиши бўлсин, барча жаҳбада мустақиллик илларидан улкан ўзгаришлар юз берганига гувоммис.

Бу мамлакатимизда ҳукм суроғтган мустаҳкам тинчлик-осойишталикнинг самарасидир. Биз, аввало, ана шу бебахо немат — тинчлик ва осойишталик учун шукроналик айтмоғимиз керак. Шу таҳликали замонда бунга эришиш ўз-ўзидан бўлғаттани йўқ. Буни ҳар биримиз биломғимиз ва қадрига етмоғимиз лозим. Йортимиздаги тинчлик ва осойишталик Президентимиз юртётган оқилона сиёсат на-тиқасидир.

Бироҳ, халқимиз эришаётган ютуқларни кўрмалётган, юртимиздаги тинчлик-осойишталикка раҳна солишига уринаётганлар ҳам йўқ эмас. Бундай кучлар, биринчи галда, ҳали етарлича хәт таҳрибасига эга бўлмаган, оқ-корани

улуғлар — ота-оналар, устоз-мураббийлар, маҳаллалар оқсоқоллари фарзандларимиз таҳқиқида бефарқ бўлмаслигимиз, таълим-тарбия ишига енгил-елли қарамаслигимиз керак.

Бу дунё бозорга ўшайди. Кўмидир ўнга бораётган бўйса, кўмидир қайтаёттир. Бозордан қайтаётгандар — биз, ёши улуғлар, турмушчини аччи-чургина тагтаган, ҳәттий таҳрибага эга додлардирмиз. Бозорга бораётганлар эса онгу шуури, дунёнарни ҳали тўла шаклланмаган, маъсум ёшларимиз. Халқимизнинг одатига кўра, биз бозорда кўрганларига

мизни унга бораётгандарга айтишимиз керак: «Ўғри-ёлғончи, фириғарнинг домига тушиб қолма, адашма, эҳтиёт бўл!» дега огоҳлантиромғимиз шарт.

Мустақиллик фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Мустақиллик фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Юртимиздаги айтадики, фарзандларимиз биздан кўра билимили, ақли, доно ва албатта, баҳтили бўлшилари шарт. Бугун Ўзбекистонда хамма нарса ана шу улуғ максадга йўналтирилган. Юртимизнинг қайси бир вилоят, қайси бир туманига борнанг, ойдай яркира туғрилган мұхташам коллежларга кўзингиз тушиди. Мен кўпинча уларни Хиндионтона Бобурйлар барпо этган, дунёнинг эти мўъжизасидан бири — Ток Махалга ўхшатамон. Уларда оддий чўпону дехқоннинг, ишчи хизматнинг фарзандларни замонавий билимларни ёзгалияти. Бобомиз Xоразмий ўйлаб топган алжарб асосида яратилган компютерни тўзганият.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўзлигига тўла англаб этиш имкониятига эга, дунё билан белмалот тиљашётган ва тенглashingётган баҳтили.

Халқимиздаги айтадики, фарзандларни руҳан янги авлод. Билимда ҳам, илмда ҳам, яшашу интилишида ҳам дунёда ҳеч ҳимдан кам бўлмайдиган ингит-қизлар. Улар тўн ҳам киради, галстук ҳам тақиб юради. Истиколол туғайли милий ўз

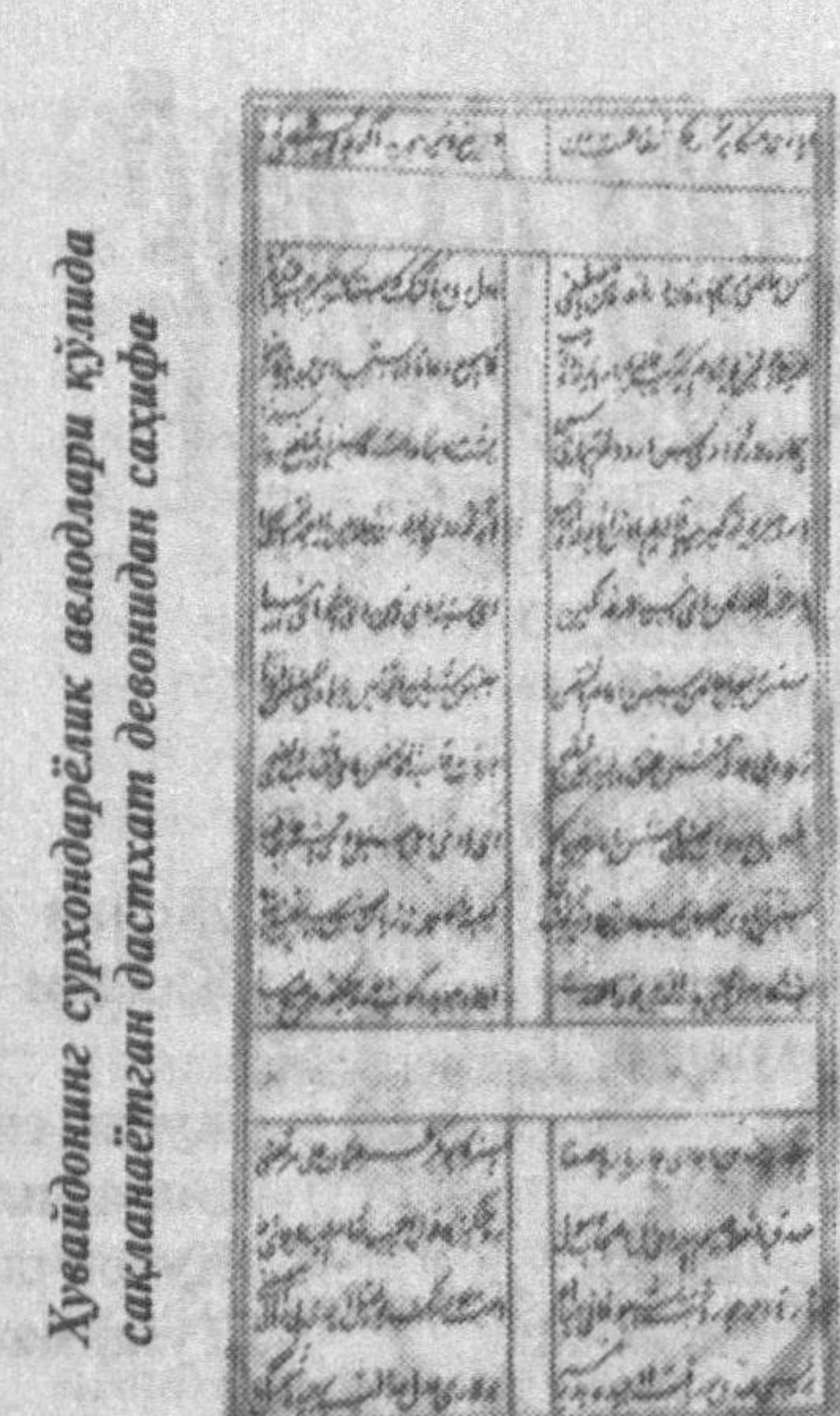
Хўжамназар эшон Гойбина-зар халифа ўғли Хувайдо ўзбек мұмтоз адабиётининг таникли сиймаларидан бирорид. XVIII асрда Фарғона водийсизда яшаб ижод этган шоирининг қачон туғилгани, ҳәтти ва икоди ҳақида маълумотлар сакланып көлмеган. Базы тақириларда, жумладан, кўқонлик адабиётсиз Пўлатжон Каюмовинг «Таскири Каюмий» асарида кискача маълумотлар учрайди: «Хувайдо — бу киши Фарғона водийсиздан, Марғонга тобе Чимён касабасидан бўлиб, Хувайдой Чимённи, деб маъруф бу. Киши хижрий или 1194 сана йилинда вафот этишидир. Мелодий или 1780 йилга мукобилидir.

XVIII асрнинг ўрталарида нашъу намо иштишор. Асли ўш шаҳриданур. Номи Хўжамназар бўлти, отаси Гойбина-зар сифидур. Кашкардаги Даҳбедий шахларидан бўлиши Ҳидоятулло Ҳўжам деганнинг муриди. Шэърда тахалуси Хувайдо бўлуб, мухаммал бир туркӣ девонидан бошча «Роҳати дил» номли тасаввuf руҳидаги бир китоби ҳам туркӣй. Вафотидан кейин ўғли Ҳолмуҳаммад колимиш.

Дарҳакати, шоир Ҳўжамназар (хозир адабиётларда ёзи-лаёттандирил Ҳўжамназар эмас) Хувайдониг падари бузурковори Гойбина-зар Кашкарда, афтидан, шоир Боборахим Машраб билан бир даврда машҳур Офоқхўжа эшоннинг муриди бўлиб хизмат қилган. Пўлатжон Каюмовишири «шайх мулла Ҳидоятулло Ҳўжам лақаби Офоқ Ҳўжамбек» тарзида тилга олган. Гойбина-зар сўфи Кашкарда Офоқхўжа эшоннинг кишини сидқидилдан килиб, дусосига эришган. Офоқхўжа «Сандиг бир фарзанд дунёга келадир, анинг отини Ҳўжамназар кўй, манинг назарим андадур», деб до қиласди. Шундан келиб чиқсан холда, шоир исмини Ҳўжамназар тарзида ёшиг тўғридир.

Хувайдо (арбача — белгили, аен, ошкора, равашан дегани) тахалуси билан ижод килган шоирининг газал, мухаммас, рубойи, марсиялардан тузилган девони кўлэма холида тарқалган. 1905 йили Тошкентда, кейинроқ Истанбулда бо-сиган. «Роҳати дил» номли достони ҳам машҳурчидар. 1780 йили Чимёндан вафот этган. Қабрлари ўша ерда. Аммо асли ўшдан бўлиб, аждодлари ва кейинги кўллаб авлодларининг қабри Кирғизистонинг шу шахидаги Сармозор хиломасидадир.

Шоир Хувайдо авлодларидан Ҳўжамназар — невараси Сироқиддин (шоир Сиро-жай), чеварларни — шоира Самар Бону (Сиро-жайининг кизи), Салоҳиддин Соқиб (Си-

11. Акбаржон Немматжон ўғли. Фозилиддиннинг бобоси Минхокиддин ва Сироқиддин (шоир Сироҳий) ака-ука бўлиб, шоир Хувайдониг нафарила-риди.

— Азизиддин эшон бобом Фозилиддин эшоннинг дадала-ри эди, — дейди хозирда Узун туманинга тармокларидан ишловчи Акбаржон Немматжон ўғли Фозилов, — у киши Андижон вилоятини Асакада туманинага Лобгардон кишлогига яшаган. Андижон ва Кўконда-ги мактаб-мадрасаларда таҳ-сил олган. Сўнг Асакада мактабдорлик қилганлар. Эл ора-сида катта хурмат-эътиборга сазовор бўлиб, эшон домла монидан билан донги тарагатан. Мавлоно Азизиддин 1813 йили туғилиб, 1897 йили вафот эти-

шахрида, Орхонқиздеобод, Чептура ва Регар туманларида ишлаган.

Иккичидан, ўша пайтда барча жойларда бўлгани каби, марказий худудларда ҳам шафкатига қатагонлар бошланган. Азимагага бойлика эга бўлган имлини кишилар, хусусан, ўсон, мулла, ҳужаларнинг авлодлари таъзикка олининг, маҳкуран кўчирима килинган. Ана шу сабабга кўра, Азизиддиннинг бошга ўғли Ахориддин ҳам Узун ва Регара оиласида билан кўниб келишган.

Азизиддиннинг фарзанди Ахориддин имм-маърифатдан хабардор бўлса-да, асосан, дурдгорлик билан шу-

— кизи Турғунй ҳам вафот этган. Икромиддиннинг Турғунйдан олти нафар невараси — Абдулмуталиб, Турсунбай, Ёкуббек, Оқилбек. Ҳафизахон ва Мастирахон Тоҳикистон Республикасининг Кўктош туманинда яшашади. Азизиддиннинг учунини фарзанди Насибиддин уста дехон эди. 1950 йилнинг 1 январида вафот этган. Фарзандлари Фазилиддин, Тоҳикин, Ҳафизахон, Салоҳиддин ва Асириддинлар.

Таъкидлап лозимки, Азизиддиннинг тўнг фар-

занди Ахориддин имм-маърифатдан хабардор бўлса-да, асосан, дурдгорлик билан шу-

лаҳавида газалида ахволи оғирлигини дарди ҳасрат билан қаламга олади:

Юммай кўз, ухламай тун-кеча

иъларман тонг отуича,

Кўзимминг ёши бир дарё каби

тимас, жигар пора.

Нетарсан энди, Фозил, ҳасратин

сигмайди оламга,

Ки, шоид марҳамат гар қўлса,

Тангрим этаҳа наззора.

1961 йили вафот этган Фозилиддин қабри ҳам Деновдаги Ҳўжа Аттори Вали қабристонидар.

Сурхондарёда туғилиб-ўсан

Немматжон отаси Фозилиддин

тасъирида кат-саводли, диний

имлардан хабардор бўлган.

1957 йили у киши асли Анди-

жоннинг Ҳўжамбек туманинда

бўлган ва Узун туманига кўниб

келишган Фармонбой кизи

Муҳаррамон билан турмуш

күрган. Олия нафар фарзанди-

лари бор: Аваронкар, Ахориддин, Адҳамжон, Оромхон, Ори-факон ва Мамъурхонлар.

Немматжон маҳсум кўлпай

шевълар, Ҳувайдо авлодлари-

нинг мухтасар тарихини ёзган.

У киши 1975 йили турмуш

ўртоқлари билан Чимёнга

Ҳувайдо қабрига, 1978 йили

еса Ҳўжа Хувайдо аждод-ав-

лодлари кўйилган Сармозор-

га зиёратга борглар.

Немматжон маҳсум 2000 йил

19 январда вафот эти, қабри

Узун туманидаги қабристонда

У кишининг сингиллари Сожи-да бўлди ўзиш ёзади. 1938

йилнинг 28 февралida Узун туманида тавалуд топган олаҳон

1962 йили Тошкент давлат уни-

верситетининг филология фи-

култутини туғатиб, ўтиқуви

бўлиб ишлаган, ҳалқ, маорифи

аълониси, Ҳўжамбек туманинда

хизматидаги Ҳўжамбек Сармозор-

га зиёратга борглар.

Немматжон маҳсум 1962 йил

19 январда вафот эти, қабри

Узун туманидаги қабристонда

У кишининг сингиллари Сожи-да бўлди ўзиш ёзади. 1938

йилнинг 28 февралida Узун туманида тавалуд топган олаҳон

1962 йили Тошкент давлат уни-

верситетининг филология фи-

култутини туғатиб, ўтиқуви

бўлиб ишлаган, ҳалқ, маорифи

аълониси, Ҳўжамбек туманинда

хизматидаги Ҳўжамбек Сармозор-

га зиёратга борглар.

Немматжон маҳсум 1962 йил

19 январда вафот эти, қабри

Узун туманидаги қабристонда

У кишининг сингиллари Сожи-да бўлди ўзиш ёзади. 1938

йилнинг 28 февралida Узун туманида тавалуд топган олаҳон

1962 йили Тошкент давлат уни-

верситетининг филология фи-

култутини туғатиб, ўтиқуви

бўлиб ишлаган, ҳалқ, маорифи

аълониси, Ҳўжамбек туманинда

хизматидаги Ҳўжамбек Сармозор-

га зиёратга борглар.

Немматжон маҳсум 1962 йил

19 январда вафот эти, қабри

Узун туманидаги қабристонда

У кишининг сингиллари Сожи-да бўлди ўзиш ёзади. 1938

йилнинг 28 февралida Узун туманида тавалуд топган олаҳон

1962 йили Тошкент давлат уни-

верситетининг филология фи-

култутини туғатиб, ўтиқуви

бўлиб ишлаган, ҳалқ, маорифи

аълониси, Ҳўжамбек туманинда

хизматидаги Ҳўжамбек Сармозор-

га зиёратга борглар.

Немматжон маҳсум 1962 йил

19 январда вафот эти, қабри

Узун туманидаги қабристонда

У кишининг сингиллари Сожи-да бўлди ўзиш ёзади. 1938

йилнинг 28 февралida Узун туманида тавалуд топган олаҳон

1962 йили Тошкент давлат уни-

верситетининг филология фи-

култутини туғатиб, ўтиқуви

бўлиб ишлаган, ҳалқ, маорифи

аълониси, Ҳўжамбек туманинда

хизматидаги Ҳўжамбек Сармозор-

га зиёратга борглар.

Немматжон маҳсум 1962 йил

19 январда вафот эти, қабри

Узун туманидаги қабристонда

У кишининг сингиллари Сожи-да бўлди ўзиш ёзади. 1938

йилнинг 28 февралida Узун туманида тавалуд топган олаҳон

1962 йили Тошкент давлат уни-

верситетининг филология фи-

култутини туғатиб, ўтиқуви

Гапнинг лўндаси, эстрада кўшиклигимиз мұхаббат жазавасини эслатади. Ёмғирдан сўнгти кўзиқоринде кўпайтга расмий, норасмий эстрада гурхлари мұхаббат мавзуини гўштга ёпишган аридек таламоқдалар.

Севги-мұхаббат ажодларимиз минг йиллар давомида эришган улуг мавнавий бойликдир. Айни мұхаббат инсонист тарихида буда бурилиши сасди, сиз билан буз түғиган, улғайтан, яшаб турган оиласи вуҳудга келтириди, эркак ва аёл орасидаги муносабатни юсқак алхокий руҳий муносабат даражасига кўтарди. Бинобарни, севги-мұхаббат ўзининг ана шу шахсий, ихтимомий мавеңига кўра шерият ва санъатнинг агадий мавзуи бўлиши лојицир. Лекин гап ана шу мұқаддас түтига қандай ёндашиши, уни қандай исфодалаш ва қандай кўйлашадир.

Ағуски, бугунги эстрада кўшиклигимизда севги-мұхаббат «олдузлар»нинг шунчаки эрагига айланған колмоқда. На-мойни этилаётган балызы эстрада клипнарида «ошиклар»нинг кучоқлашиб, ўшишилари оддий бир холат бўлиб котди.

Севги-мұхаббатни барча замонларда улуг мұтафакир шоирлар кўйлаган. Хўш, бугунги кўшиклирнинг шерини кимлар ёзаети? Шоир Иброк Мирзо бирабар билан айтганда, бу шоирни киммат таҳтадан оддий яшик ясочи усталарни эслатади. Чинакам шоир кўшик учун шеър ёзмайди, ўз қалбини из-хор килди ва шеърларининг ўзи кўшик бўлиб тутилади. Ҳа-аст-ринг буюк шоирлардан бири Расул Ҳамзатов шоирнинг уч мавзуи бор, бу — Замон, Ватан, Мұхаббатдир, деган ади. Бизнинг хаваскор кўшик ёзувчиликимиз замон Ватан мавзуларини чёттуб ўтиб, мұхаббат мавзуини беўбўй чайномадоллар.

Хуллас, бугунги эстрада кўшиклигининг бадий-эстетик ноҳорлиги сабабларидан бири — унинг шеъри замини залифигидир. Шеърини хам, мусикиасини ҳам ўзи ёзадиган, ўзи кўшик килиб айтадиган «универсал хонандалар» эстрадамизни.

МУҲАББАТ ЖАЗАВАСИ

ни шеърсиз, м а н о с и з кўшиклир билан бойитмоқдалар. Мұхаббат мавзуда шеър ёзиши косибларнинг иши эмас.

Миллий эстрадамиз маънавий ноҳорлигининг янги видео-акустика техникасининг кенг кўлланиши билан турған овозини кадрларизланшидир. Бўнинг натижаси

саид эстрадага кўплаб овозисиз, иштеводлариз, шунчаки хиргичилар кириб келмоқда. Улар узларининг иштеводларизда додисизликларини саҳнада турли бинчка ҳаракатларни косибларнинг иштеводларизидан бирор кўлланишидир. Бўнинг натижаси

шоирларни косибларнинг шеърни кимлар ёзаети? Шоир Иброк Мирзо бирабар билан айтганда, бу шоирни киммат таҳтадан оддий яшик ясочи усталарни эслатади. Чинакам шоир кўшик учун шеър ёзмайди, ўз қалбини из-хор килди ва шеърларининг ўзи кўшик бўлиб тутилади. Ҳа-аст-ринг буюк шоирлардан бири Расул Ҳамзатов шоирнинг уч мавзуи бор, бу — Замон, Ватан, Мұхаббатдир, деган ади. Бизнинг хаваскор кўшик ёзувчиликимиз замон Ватан мавзуларини чёттуб ўтиб, мұхаббат мавзуини беўбўй чайномадоллар.

Хуллас, бугунги эстрада кўшиклигининг бадий-эстетик ноҳорлиги сабабларидан бири — унинг шеъри замини залифигидир. Шеърини хам, мусикиасини ҳам ўзи ёзадиган, ўзи кўшик килиб айтадиган «универсал хонандалар» эстрадамизни заифлашувига ўз «хиссасини» кўшмоқда. Ваҳо-ланки, санъат юздузлик нобе ходисидар. Санъат юздузлийи айни соҳаде улкан кашфиш кўлган, мактаб яратган, кўшик, рақслари келгуси автоладрага намуна буладиган санъаткордор.

Хозирги эстраданин этика ва эстетикаси алоҳидаги мушоҳада мұхоммадага мутхок. Эстрада артистларининг санъат кўйилмалари, саҳнадаги хатти-ҳаракатларини кўриб ташниши тушимаслигин иложи йўк. Томоша-лидада буви ва бувалар, ёшлар, болалар ўтиришибди. Эстрада «олдуз» эса миллий мансублиги.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачалари кўнглини ёзадиган жойларда ўйналадиган секс — «ишрат» рақсларига кўркона тақлиди. Чончичи, хозирда уртга бўлган «араб рақси» аслида Мирс, Тунис, Мароқа ресторанларидан ижро этиладиган «ишрат» рақсидир. Бу рақсларининг ижорчилари — маргиналлашувига шахсий ёки ижтимоий сабабларга кўра, ўз оиласи, табакаси билан алоказа рақси.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачалари кўнглини ёзадиган жойларда ўйналадиган секс — «ишрат» рақсларига кўркона тақлиди. Чончичи, хозирда уртга бўлган «араб рақси» аслида Мирс, Тунис, Мароқа ресторанларидан ижро этиладиган «ишрат» рақсидир. Бу рақсларининг ижорчилари — маргиналлашувига шахсий ёки ижтимоий сабабларга кўра, ўз оиласи, табакаси билан алоказа рақси.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачалари кўнглини ёзадиган жойларда ўйналадиган секс — «ишрат» рақсларига кўркона тақлиди. Чончичи, хозирда уртга бўлган «араб рақси» аслида Мирс, Тунис, Мароқа ресторанларидан ижро этиладиган «ишрат» рақсидир. Бу рақсларининг ижорчилари — маргиналлашувига шахсий ёки ижтимоий сабабларга кўра, ўз оиласи, табакаси билан алоказа рақси.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачалари кўнглини ёзадиган жойларда ўйналадиган секс — «ишрат» рақсларига кўркона тақлиди. Чончичи, хозирда уртга бўлган «араб рақси» аслида Мирс, Тунис, Мароқа ресторанларидан ижро этиладиган «ишрат» рақсидир. Бу рақсларининг ижорчилари — маргиналлашувига шахсий ёки ижтимоий сабабларга кўра, ўз оиласи, табакаси билан алоказа рақси.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачалари кўнглини ёзадиган жойларда ўйналадиган секс — «ишрат» рақсларига кўркона тақлиди. Чончичи, хозирда уртга бўлган «араб рақси» аслида Мирс, Тунис, Мароқа ресторанларидан ижро этиладиган «ишрат» рақсидир. Бу рақсларининг ижорчилари — маргиналлашувига шахсий ёки ижтимоий сабабларга кўра, ўз оиласи, табакаси билан алоказа рақси.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачалари кўнглини ёзадиган жойларда ўйналадиган секс — «ишрат» рақсларига кўркона тақлиди. Чончичи, хозирда уртга бўлган «араб рақси» аслида Мирс, Тунис, Мароқа ресторанларидан ижро этиладиган «ишрат» рақсидир. Бу рақсларининг ижорчилари — маргиналлашувига шахсий ёки ижтимоий сабабларга кўра, ўз оиласи, табакаси билан алоказа рақси.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачалари кўнглини ёзадиган жойларда ўйналадиган секс — «ишрат» рақсларига кўркона тақлиди. Чончичи, хозирда уртга бўлган «араб рақси» аслида Мирс, Тунис, Мароқа ресторанларидан ижро этиладиган «ишрат» рақсидир. Бу рақсларининг ижорчилари — маргиналлашувига шахсий ёки ижтимоий сабабларга кўра, ўз оиласи, табакаси билан алоказа рақси.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачалари кўнглини ёзадиган жойларда ўйналадиган секс — «ишрат» рақсларига кўркона тақлиди. Чончичи, хозирда уртга бўлган «араб рақси» аслида Мирс, Тунис, Мароқа ресторанларидан ижро этиладиган «ишрат» рақсидир. Бу рақсларининг ижорчилари — маргиналлашувига шахсий ёки ижтимоий сабабларга кўра, ўз оиласи, табакаси билан алоказа рақси.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачалари кўнглини ёзадиган жойларда ўйналадиган секс — «ишрат» рақсларига кўркона тақлиди. Чончичи, хозирда уртга бўлган «араб рақси» аслида Мирс, Тунис, Мароқа ресторанларидан ижро этиладиган «ишрат» рақсидир. Бу рақсларининг ижорчилари — маргиналлашувига шахсий ёки ижтимоий сабабларга кўра, ўз оиласи, табакаси билан алоказа рақси.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачалари кўнглини ёзадиган жойларда ўйналадиган секс — «ишрат» рақсларига кўркона тақлиди. Чончичи, хозирда уртга бўлган «араб рақси» аслида Мирс, Тунис, Мароқа ресторанларидан ижро этиладиган «ишрат» рақсидир. Бу рақсларининг ижорчилари — маргиналлашувига шахсий ёки ижтимоий сабабларга кўра, ўз оиласи, табакаси билан алоказа рақси.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачалари кўнглини ёзадиган жойларда ўйналадиган секс — «ишрат» рақсларига кўркона тақлиди. Чончичи, хозирда уртга бўлган «араб рақси» аслида Мирс, Тунис, Мароқа ресторанларидан ижро этиладиган «ишрат» рақсидир. Бу рақсларининг ижорчилари — маргиналлашувига шахсий ёки ижтимоий сабабларга кўра, ўз оиласи, табакаси билан алоказа рақси.

Санъатимизда Зокировлар су-

лоласи бошлаб берган миллий эстрада тиқланиши лозим. Бизнинг санъати озимизда, бу асосан кўйидаги тарбияни мөрорларидан биралларидир. Улар мухтоликларидан ўзига хордоригор рақсларни кўлиқ-ҳаракатларни яратадиган ва уларни бувачаларга пуллайдилар. «Ишрат» рақслари Европада ҳам, Лотин

нинг бойвачал

